

Multifunktionelle jordbrugslandskaber

WWW.PLAN09.DK/SKIVE

Borgere udvikler nye planprincipper for det åbne land med bistand fra kommunen og eksperter.

Projektet handler om, hvordan borgerne med bistand fra kommunen og eksterne eksperter kan støttes i udarbejdelsen af lokale udviklingsplaner for det lokale landskab, så planerne kan indgå i kommuneplanen for det åbne land. Udviklingsplanerne rummer konkrete forslag til, hvordan landskaberne kan anvendes.

Projektet blev ledet af en kommunal afdelingsleder og med en kommunal kontaktperson knyttet til hver af de fem borgergrupper med lokale ildsjæle. Skov & Landskab har sammen med fem borgergrupper udgjort de vigtigste "partnere".

METODE

Projektets hovedidé har været at gennemføre en borgerstyret landskabsplanlægning i fem lokalområder med fokus på landskabet og naturgrundlaget som ramme for forskellige hovedfunktioner: Bosætning, rekreation/friluftsliv og jordbrug.

PLAN09 - en vigtig brik i kommuneplanlægningen...

Fra sektorplan til helhedsplan... Fra høring til dialog...

FRA IDÉ TIL HANDLING

SWOT-analyser, udarbejdet af borgergrupperne, har derfor været styrende for arbejdet. (se model på hjemmesiden). Grupperne blev tilført viden fra eksterne eksperter ifht. natur, landskab, kulturhistorie, flyttemønsteranalyser, værdibaseret dialoger, konsulentforslag til nye boligområder m.m. Der er også udviklet en landskabsanalyse på sogneniveau samt et landskabsdiagnoseværktøj.

ERFARINGER

Lange borgerinddragelsesprocesser giver stærkt ejerskab

Fem borgergrupper har i snart to år arbejdet med lokale udviklingsplaner. Det er utrolig lang tid at holde gryden i kog. Det lykkedes bl.a. fordi grupperne er dannet ud fra lokale netværk. De er håndplukkede med mulighed for selvsupplering lokalt. Flere deltagere i borgergrupper har i mange år arbejdet projektorienteret og kender samarbejdsånden med kommunen. Dermed har grup-

perne haft et "socialt forspring" i forhold til andre borgerinddragelsesprocesser, som er vigtigt, når den vanskelige del med formulering af udviklingsplanerne begyndte og frustrationer opstod. Arbejdet med konkrete, fysiske projekter som sideløbende med udarbejdelse af udviklingsstrategier har været en motivationsfaktor hos deltagerne. Flere konkrete projekter har udviklet sig under Plan09, og det har gjort det muligt at vise de øvrige lokalsamfund, at det nytter noget at deltage i borgerinddragelsesprojekter.

Vidensdeling skaber motivation

Vidensdeling har været en af de største motivationsfaktorer. Både for borgergrupperne og projektets øvrige deltagere. Når ekstern viden fra eksperter møder lokal viden udspringer der gensidig forståelse for lokalsamfundenes udviklingspotentialer.

Projektet bringer planlægningen af det åbne land fra et regionalt niveau til et mere konkret, lokalt niveau i form af områdeplaner.

Oversigtskort med de fem caseområder, som borgergrupperne har arbejdet med. Elementer fra områdeplanerne optages i kommuneplanens hovedstruktur med retningslinjer samt i rammedelen. Langt de fleste konkrete projekter kan umiddelbart planlægges, fundraises og realiseres, mens andre forudsætter senere ændringer af kommuneplanen.

Nogle grupper ser det som særligt positivt, at eksterne eksperter har været med til at åbne øjnene for nye kvaliteter i deres nærområde. De eksterne eksperters ydmyghed er vigtig. For de lokale er det vigtigt, at de ikke påtvinges en ny holdning til lokalsamfundet. I stedet har de oplevet, at de kan give viden tilbage til eksperterne. Det forstærker den lokale selvtilid.

Gå i gang med lokale eksperimenter – og inddrag gerne universiteter og andre vidensinstitutioner! Og indbyg læringsdimensioner i projekterne.

*Den svære overgang
fra udviklingsplan til kommuneplan*

Dele af de konkrete planer for landskabet indgår i kommuneplanen, og danner udgangspunkt for lokale initiativer. Planerne er forslag til, hvordan nye, multifunktionelle kulturlandskaber kan indrettes. Målet er, at et moderne og intensivt land-

De fleste landmænd har stor interesse i en positiv udvikling af lokalområder, og er ofte nøglen til geografisk sammenhængskraft bl.a. i form af stier og at sikre lysåbne arealer, som giver "kig" mod kysten. Kvaliteter som ofte bliver højt værdsat af øvrige borgere i lokalsamfundet.

brug i højere grad kan spille sammen andre funktioner så som friluftsliv, bosætning og et varieret plante- og dyreliv. Overgangen fra den lokale udviklingsplan til kommuneplan har været vanskelig, set med nogle af borgergruppernes øjne. De havde svært ved at forstå nogle af kommunens beslutninger.

Grupperne savner klarhed over processer, der er gået i gang, efter at de har sluppet materialet. En årsag til frustrationer er manglende viden om kommuneplanens status. Kommunen skulle måske have brugt mere tid på at formidle dette undervejs og klarlagt, hvad der er projektniveau, og hvad der er kommuneplanniveau. Grupper, som føler, at de har et godt overblik over hele processen, er også de mest positive.

Politisk forankring af planerne via ildsjæle

Projektets politiske forankring var klassisk – i sit

udgangspunkt:

- generel orientering om projektet og Plan09 forud for økonomiudvalgets godkendelse af projektet.
- bustur rundt i kommunen, hvor problemstillinger indenfor natur- og landskabsforvaltning blev præsenteret. Her blev muligheden for at få problemstillinger grundigere belyst i Plan09-projektet og chancen for kvalificerede løsningsforslag gennem sparring med de øvrige projektdeltagere præsenteret.

En vigtig erfaring i Skives projekt er, at flere af deltagerne i borgergrupperne har haft tilknytning til det politiske bagland for kommunalbestyrelsesmedlemmer. Det har mindsket behovet for politikernes deltagelse i borgergrupperne. Måske fordi processen overordnet set er opfattet positivt af de deltagende borgergrupper, er behovet for politisk involvering mindre.